

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ БОРЖНИКАМИ ЗА ЯКИМИ Є ОРГАНИ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Одним із найбільш пріоритетних напрямів діяльності кожної демократичної держави має бути забезпечення реалізації прав та свобод людини і громадянина. До основоположних прав та свобод людини і громадянина, гарантованих міжнародними нормативно-правовими актами та Конституцією України [1], є право на судовий захист, на звернення до суду та обов'язковість виконання рішень суду, що набрали законної сили. Зокрема, вказані права гарантуються Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950 ЕТС №005 [2], ратифікованою Законом України №475/97-ВР від 17 липня 1997 року та Загальною декларацією з прав людини, проголошеною Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 10 грудня 1948 року. Окрім того, статтею 124 Конституції України закріплено, що судові рішення ухвалюються судами іменем України та є обов'язковими до виконання на всій території держави.

Нормативне регулювання положень чинного законодавства на відповідність вимогам статті 124 Конституції України щодо обов'язковості виконання рішень суду, а також статей 6 і 13 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод визначено Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 №4901-VI [3], що забезпечує виконання рішень суду на підставі виконавчих документів, визначених Законом України «Про виконавче провадження» [4].

Відповідно до частини першої статті 2 Закону «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» держава гарантує виконання рішення суду про стягнення коштів та зобов'язання вчинити певні дії щодо майна, боржником за яким є:

- державний орган;
- державні підприємство, установа, організація;
- юридична особа, примусова реалізація майна якої забороняється відповідно до законодавства [3].

Зазначеним Законом визначено, що Державна казначейська служба України здійснює виконання рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган в межах відповідних бюджетних призначень шляхом списання коштів з рахунків такого державного органу, а в разі відсутності у зазначеного державного органу відповідних призначень – за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду (бюджетна програма КПКВ 3504040 «Забезпечення виконання рішень суду, що гарантовані державою»).

Механізмом виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржника, прийнятих судами, а також іншими державними органами (посадовими особами), які відповідно до закону мають право приймати такі рішення визначений Порядок виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, затверджений постановою Кабінету Міністрів України №845 від 03.08.2011 р. Так, пунктом 2 цього Порядку передбачено, що боржники – це визначені в рішенні про стягнення коштів розпорядники (бюджетні установи) та одержувачі бюджетних коштів, а також підприємства, установи та організації, рахунки яких відкриті в органах Казначейства [5].

Сьогодні актуальним залишається питання щодо виконання виконавчих листів, боржниками за якими є органи Пенсійного фонду України, оскільки фінансування пенсійних виплат та видатків на утримання органів Пенсійного фонду України проводиться не через рахунки відкриті в органах Казначейства, а через рахунки, відкриті в банках, що узгоджується з Положенням про управління Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах, а також про об'єднані управління, затвердженим постановою Правління Пенсійного фонду України від 22.12.2014 №28-2. Зокрема, пунктом 12 цього Положення передбачено, що територіальний орган Пенсійного фонду України є юридичною особою публічного права, має самостійний баланс, рахунки в органах Казначейства та уповноважених банках, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням [6].

Законодавством України не встановлено повноваження органу Державної казначейської служби України на здійснення списання коштів із рахунків боржника, відкритих у банківських установах, натомість такі права мають органи Державної виконавчої служби відповідно до положень Закону України «Про виконавче провадження» №1404-VIII від 02.06.2016 р. Проте, у розумінні частини 2 статті 6 цього Закону України органи Державної виконавчої служби не мають права здійснювати виконання виконавчих листів, боржниками за якими є державний орган [4].

Слід зазначити, що в органах Державної казначейської служби України відкриті небюджетні рахунки для зарахування коштів єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, відкриті на виконання Положення про рух коштів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.08.2011 №1077 [7]. Відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів, затвердженого наказом Державної казначейської служби України від 28.11.2000 №119 рахунок за кодом 37 – це рахунки інших клієнтів та банків. Зокрема, балансний рахунок №3719 «Рахунок для зарахування коштів, які підлягають розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування» [8]. Таким чином, провести безспірне списання коштів органами Казначейства ані з рахунку боржника (який відсутній в органах казначейства), ані з небюджетного рахунку 3719 немає правових підстав.

На сьогоднішній день питання виконання судових рішень боржниками за якими є органи Пенсійного фонду України вирішується шляхом застосування норм Порядку здійснення безспірного списання коштів державного бюджету з рахунків боржника та за бюджетною програмою для забезпечення виконання судових рішень та виконавчих документів, затвердженого наказом Державної казначейської служби України №295 від 19.10.2015. Зокрема, на адресу територіальних органів Пенсійного фонду направляється лист про вжиття дієвих заходів щодо забезпечення виконання судового рішення, з наступним повідомленням органу Казначейства [9].

У разі невиконання органами Пенсійного фонду України судового рішення, останнє буде виконано за рахунок коштів державного бюджету за бюджетною програмою КПКВ 3504040 «Забезпечення виконання рішень суду, що гарантовані державою» з подальшим ініціюванням органом Казначейства проведення службового розслідування для встановлення посадових, службових осіб, дії яких призвели до збитків державного бюджету з метою пред'явлення зворотної вимоги (регресу) у розмірі виплаченого відшкодування шляхом звернення до суду з позовною заявою про відшкодування збитків завданих державному бюджету.

Отже, через відсутність чіткого законодавчо виписаного механізму виконання рішень судів, боржниками за якими є органи Пенсійного фонду України, затягується та ускладнюється процес їх виконання.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 №254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950 ETS №005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
3. Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 №4901-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
4. Закон України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 року №1404-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4901-17>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників» від 03.08.2011 №845 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/845-2011-%D0%BF>.
6. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про рух коштів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 31.08.2011 №1077 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0330-16>.
7. Наказ Державного казначейства України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів» від 28.11.2000 №119 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.

8. Наказ Державної казначейської служби України «Про затвердження Порядку здійснення безспірного списання коштів державного бюджету з рахунків боржника та за бюджетною програмою для забезпечення виконання судових рішень та виконавчих документів» від 19.10.2015 року №295 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.

9. Постанова Правління Пенсійного фонду України «Про затвердження Положення про управління Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах, а також про об'єднанні управління» від 22.12.2014 №28-2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0041-15>.

Митник Надія Онуфріївна

Студентка групи ФУПОМ-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Карпущин Н.І.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ З БЮДЖЕТУ ТЕРНОПОЛЯ

Освіта – основа розвитку особистості, суспільства, нації і держави та запорука майбутнього України. Вона є визначальним чинником політичної, соціально-економічної, культурної та наукової життєдіяльності суспільства. Освіта відтворює і нарощує інтелектуальний, духовний та економічний потенціал суспільства. Освіта є стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені [1].

Держава і суспільство повинні в першу чергу бути зацікавлені у побудові ефективної системи фінансування освітніх установ, а як наслідок отримання у кінцевому результаті якісної освіти, яка буде потужною рушійною силою у сфері економічного життя суспільства та вагомим елементом на шляху досягнення високих темпів економічного зростання та добробуту нації.

В Україні фінансування освітніх закладів здійснюється відповідно до базового підходу на державній або комерційній основі, чи за рахунок спонсорських внесків тощо. Згідно Закону України «Про освіту», фінансування державних навчальних закладів та установ, організацій, підприємств системи освіти здійснюється за рахунок коштів відповідних бюджетів, коштів галузей народного господарства, державних підприємств і організацій, а також додаткових джерел фінансування [2].

Впродовж останніх років реформаторські дії уряду в Україні спрямовані на реалізацію ідеї децентралізації і збільшення фінансування суспільних благ з місцевих бюджетів, в т. ч. і освітніх послуг. Децентралізація передбачає передачу значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. Так, аби якомога більше повноважень мали ті органи, що ближче до людей, де такі повноваження можна реалізувати найбільш успішно.